

omvæltningen vil — bortset fra de Tilfælde, hvor den staaer i Forbindelse med en Majestætsforbrydelse eller et Landsforræderi — væsentlig kunne stee paa 2 Maader, ad Oprørets eller de aabenbare Voldshandlingers Veie og ved en til Forfatningens ulovlige Ophævelse eller Forandring sigtende Regjeringsvirksomhed, hvadenten den nu bestaaer i en enkelt eller enkelte Handlinger (Statscoup) eller i en succesiv og planmæssig Undergraven af Forfatningen, muligviis ogsaa ved en ulovlig Indvirkning, uden Vold, paa Lovgivningsmagten. Den første Art omhandles i Udkastets § 86, den anden i sammes § 87. Ved § 86, hvis Affattelse væsentlig er steet i Vighed med Udkastets § 77, har man anseet det rigtigt at skjelne imellem Hovedmændene, eller dem, der opvække Oprøret, eller som, hvor intet saadant ret egentlig kan siges at være tilstede (herunder da ogsaa indbefattet det Tilfælde, hvor Volden udgaar fra Befalingshavende, der misbruge deres Myndighed), dog have fremkalbt eller ledet de Voldsgjerninger, der tilsigte at bevirke Forfatningens voldelige Omstyrkelse, — og dem, der kun deeltage i Oprøret eller Volden paa en mere underordnet Maade. For disse Sidste har man, af de med Hensyn til § 77 ovenfor fremstillede Hensyn, foreslaaet en betydelig ringere Straf, medens man har meent, at Hovedmændene burde straffes paa Livet. Selvfølgelig er det for Anvendelsen af denne Straf efter Sæns Affattelse en Forudsætning, at Oprøret er udbrudt eller Voldsgjerningerne begyndte; i modsat Fald vil kun en ringere Straf, efter Reglerne om Straffen for Forsøg, kunne idømmes, ligesom man ogsaa med Hensyn til Spørgsmaalet om Straffen for den, der opfordrer til Forfatningsbrud m. v., kan henvisse til de ovenfor med Hensyn til § 77 fremsatte Bemærkninger. Iøvrigt har man anseet det for rettest udtrykkelig at nævne den bestaaende Thronfølgeorden som en væsentlig Deel af den bestaaende Ordning af de indre statsretlige Forhold, hvorimod det formeentlig er nødvendigt at udtale, at en Omstyrkelse af Statsforfatningen kan stee saavel ved en ulovlig Forandring af den flere Landsdele omfattende Forfatning, saavel som af det forfatningsmæssige Forhold imellem dets enkelte Dele, som ved

en ulovlig Forandring af de enkelte Landsdeles særlige Forfatninger, da hiin og hiint aabenbart ligesaavel som disse hører med til Statsforfatningen. Med Hensyn til Udkastets § 87, der handler om Forsøg paa at bevirke en Forandring i Statsforfatningen eller Thronfølgeordenen paa anden ulovlig Maade end ved Vold, turde der være Anledning til at gjøre opmærksom paa, at da det her ikke vel lader sig gjøre ved almindelige Regler at skjelne imellem Hovedmænd og underordnede Meddeeltige, ligesaa lidt som mellem nærmere eller fjernere Attentater paa Forbrydelsen, er det formeentlig nødvendigt at give Straffebestemmelsen, der omfatter enhver Virksomhed, der sigter til paa en eller anden Maade at bevirke eller fremme en ulovlig Forandring i Statsforfatningen, en meget stor Vidde. Forsaavidt der skulde findes noget Betænkeligt herved, navnlig med Hensyn til at der ikke foreskrives en bestemt og alvorlig Minimumsgrænse for Straffen for Ministre, der maatte misbruge deres Stilling til Attentater paa Forfatningen, kan hertil erindres, at Sagen navnlig i saadant Fald vil høre ind under Domstoles Omraade, nemlig Rigsretternes, der tillige have en politisk Charakter og navnlig for en væsentlig Deel bestaae af Medlemmer, valgte af Folkerepresentationen, eller endog af en Afdeling af denne.

Som bemærket behøve Forbrydelser imod Statsforfatningen ikke altid at gaae ud paa en Omstyrkelse af denne i dens Heelhed eller for væsentlige Dele. I Udkastets § 88 omhandles saaledes det Tilfælde, at Nogen, uden just at tilsigte Kuldkastelsen af de forfatningsmæssige Institutioner, til en given Tid søger at forhindre nogen af de lovgivende Forsamlings Sammentræden — hvilken Forbrydelse har en anden Charakter end den i Udkastets § 108 omhandlede, at Nogen antaster Valgfriheden ved ulovlig at indvirke paa de enkelte Valg eller enkelte Vælgere. Straffen for hine Forbrydelser bør formeentlig være ringere end den i § 87 bestemte, og man har derfor foreslaaet den begrænset ved et Maximum af 8 Aars Strafarbejde eller Statsfængsel, medens man paa den anden Side, af lignende Grunde som de med Hensyn til sidstnævnte Paragraph